

Mustafa BALCI

Samsun Bölge İdare Mahkemesi
2. Vergi Dava Dairesi Başkanı

**Güncel Yargı Kararları Işığında
(6183 Sayılı Kanun Kapsamında)**

**TEMİNAT İSTEME VE
İHTİYATİ HACİZ
UYGULAMALARINDA
YAŞANAN HUKUKİ
SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA SUNUŞ	VII
(BİRİNCİ BASKIYA) SUNUŞ.....	XI
İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	XIII
(BİRİNCİ BASKIYA) ÖNSÖZ	XV
İÇİNDEKİLER.....	XXI
KISALTMALAR.....	XXIX

BİRİNCİ BÖLÜM KAMU (AMME) ALACAĞI VE KAMU BORÇLUSU KAVRAMLARI

I. KAMU ALACAĞI KAVRAMI	1
II. KAMU ALACAĞININ KAPSAMI.....	5
III. KAMU ALACAKLARININ SINIFLANDIRILMASI	9
A. Alacağın Aidiyeti Yönünden.....	9
B. Alacağın Niteliği Yönünden	11
1. Asli Kamu Alacakları.....	11
a. Vergi, Resim ve Harç ile Benzeri Mali Yükümler	11
b. Vergi Cezaları.....	14
c. Para Cezaları.....	14
d. Ceza Tahkik ve Takiplerine Ait Muhakeme Masrafları... 14	
2. Fer'i Nitelikte Kamu Alacakları.....	15
a. Gecikme Zammı.....	15
b. Gecikme Faizi.....	17
c. Tecil Faizi	18

d. Haksız Çıkma Zammı.....	19
e. İzahat Zammı	20
f. Pişmanlık Zammı.....	20
3. Kamusal Hizmetlerin Yürütülmesinden Kaynaklanan Kamu Alacakları.....	21
4. İdari Sözleşmeden Doğan Alacaklar.....	22
5. Takip Masrafları.....	23
C. Kanunlarında Tahsili Emval Kanunu veya 6183 Sayılı Kanun'a Atıf Yapılan Alacaklar	24
IV. KAMU BORÇLUSU KAVRAMI.....	27
A. Vergi Mükellefi/Yükümlüsü.....	27
1. Gerçek ve Tüzel Kişiler	29
a. Gerçek Kişiler.....	29
b. Tüzel Kişiler	30
2. Adi Ortaklık.....	31
B. Vergi Sorumluları.....	32
C. Kanuni Temsilciler.....	36
1. 213 Sayılı Kanun'un 10'uncu ve 6183 Sayılı Kanun'un Mükerrer 35'inci Maddelerinin Uygulanmasında Öncelik Sorunu ve Madde Uygulamasının Önemi.....	41
2. Kanuni Temsilcilerin Sorumluluk Şartı; Temsil ve İlzama Yetkili Olmak.....	42
3. Kamu Alacağı'nın Asıl Borçludan Tahsil Edilemeyeceğinin Anlaşılması	43
D. Tasfiye Memurları.....	43
E. Limited Şirket Ortakları.....	44
F. Kefiller	47
G. Mirasçılar	47
H. Yabancı Kişi veya Kurumların Temsilcileri	48
KAYNAKÇA	50

İKİNCİ BÖLÜM
TEMİNAT İSTEME VE İHTİYATİ HACİZ
UYGULAMALARINDA YAŞANAN HUKUKİ
SORUNLAR

I. TEMİNAT İSTEME	56
A. Teminat İsteme Sebepleri	59
1. 6183 sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesinin Tarihsel Süreci	60
2. Teminat İstemenin Zorunlu Olduğu Haller	67
a. Vergi Ziyayı Cezası Kesilmesini Gerektiren Haller	68
b. Kaçakçılık Cezasını Gerektiren Hallere Temas Eden Bir Halin Bulunması	72
aa. Kaçakçılık Cezasını Gerektiren Hallere İlişkin Vergi İncelemesine Başlanılmış Olması.....	75
bb. Vergi İncelemesine Yetkili Memurlar ve Takdir Komisyonlarının ve Rapor Değerlendirme/Merkezi Rapor Değerlendirme Komisyonunun Teminat İsteme Yetkisi Var Mı?	76
3. Teminat İstemenin İhtiyari Olduğu; Kamu Borçlusunun Türkiye'de İkametgâhının Bulunmaması Hali	80
a. Yurt Dışı Sosyal Ağ Sağlayıcıların Türkiye'de En Az Bir Kişi Temsilci Bulundurma Zorunluluğu.....	82
B. Teminat İsteme Yetkisi.....	86
C. Teminat Tutarı	86
D. Teminat Verme Süresi	87
E. Teminat Gösterilebilecek Varlıklar	88
F. Teminatın Yetersiz Kalması ve Değiştirilmesi	90
G. Teminatın Nemalarının Durumu	91
H. Teminat İsteme İşleminin Dava Konusu Yapılması.....	91
1. Görevli Mahkeme.....	91
2. Dava Açma Süresi.....	92
3. Anayasanın 40'inci Maddesinin Dava Süresine Etkisi.....	94

4. İYUK 11'inci Maddesi Uygulanabilir Mi?	102
I. Teminat İstenemeyecek Haller (Vergi Ziyayı Cezası Kesilemeyen Haller)	106
II. TEMİNAT İSTEME KONUSUNDA HUKUKİ TARTIŞMALAR.....	107
A. Vergi Ziyayı Cezası ve Kaçakçılık Cezasını Gerektiren Hallerin Birlikte Bulunmasının Gerekip Gerekmediği Tartışması.....	107
B. Yeni Bir Bakış Açısıyla 6183 sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesi ve Teminat İsteme Nedenleri	112
C. 6183 sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesi Kapsamında Teminat Kimlerden İstenebilir?.....	115
D. Vergi İncelemesine Başlanılmış Olması Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz İşlemi İçin Yeterli Midir?	116
1. Öğretinin Görüşü.....	116
2. Yargı Uygulaması	118
a. Danıştay Kararları.....	118
aa. Teminat İsteme Sebebine İlişkin Somut Tespit Gerekliği Yönünde Danıştay Kararları	118
bb. Vergi İncelemesine Başlanılmasının Yeterli Olduğu Yönünde Danıştay Kararları	121
b. Bölge İdare Mahkemesi Kararları.....	125
aa. Somut Tespit Gerekliği Yönünde Bölge İdare Mahkemesi Kararları.....	125
bb. Vergi İncelemesine Başlanılmasının Yeterli Olduğu Yönünde Bölge İdare Mahkemesi Kararları.....	126
E. Vergi İnceleme Memurunun Teminat İsteme Talebi Olmadan Tahsil Dairesince Teminat İstenilip İstenilemeyeceği	130
III. İHTİYATİ HACİZ.....	133
A. Tanımı, Kapsamı ve Mahiyeti.....	134
B. İhtiyati Haciz Sebepleri.....	136

-
1. 6183 sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesi Gereğince
Teminat İstenmesini Gerektiren Hallerin Mevcut Olması. 138
 2. Kamu Borçlusunun Belli İkametgâhının Bulunmaması..... 140
 3. Kamu Borçlusunun Kaçması veya Kaçma, Mallarını
Kaçırma ve Hileli Yollara Sapma İhtimalinin Bulunması141
 4. Kamu Borçlusundan Teminat Göstermesi
İstendiği Halde Belli Müddette Teminat veya Kefil
Gösterilmemiş Olması veya Şahsi Kefalet Teklifi veya
Gösterilen Kefilin Kabul Edilmemiş Olması 145
 - a. Kamu Borçlusundan Teminat Göstermesi
İstendiği Halde Belli Müddette Teminat veya Kefil
Gösterilmemiş Olması 146
 - b. Şahsi Kefalet Teklifi veya Gösterilen Kefilin Kabul
Edilmemiş Olması..... 147
 5. Mal Bildirimine Çağrılan Borçlunun Belli Bir Müddet
İçinde Mal Bildiriminde Bulunmaması veya Noksan
Bildirimde Bulunmuş Olması 148
 6. Para Cezasını Gerektiren Bir Fiil Dolayısıyla Kamu
Davası Açılması Hali 149
 7. İptali İstenen Muamelelerle İlgili Malların Elden
Çıkarılması..... 151
 8. 6183 sayılı Kanun'un 17'nci Maddesinin 2'nci ve 3'üncü
Bentlerinde Sayılan İhtiyati Tahakkuk Sebepleri 152
 - a. Mükellef Hakkında 6183 Sayılı Kanun'un 110'uncu
Maddesi Gereğince Takibata Girişilmiş Olması 153
 - b. Bir Teşebbüsün Muvazaalı Olması ve Gerçekte
Başkasına Ait Olduğu Hakkında Delillerin
Bulunmuş Olması..... 156
 - C. İhtiyati Haciz Kararı Öncesinde İhtiyati Tahakkuk Kararı
Alınması Gereken Haller..... 158
 1. İhtiyati Tahakkuk Kararı Alma Yetkisi 160
 2. 6183 sayılı Kanun'un 19'uncu Maddesi Kapsamında
Tahakkukun Düzeltilmesi.....161

3. İhtiyati Tahakkuk Tek Başına Dava Konusu Yapılabilir mi?	163
4. İhtiyati Tahakkuk ve İhtiyati Haciz Kararlarının Birlikte Dava Konusu Yapılması	169
5. Sadece İhtiyati Tahakkuk Veya İhtiyati Haciz Kararının Dava Konusu Yapılması	171
6. İhtiyati Tahakkuk İşlemine Karşı Açılacak Davada Görevli Mahkeme ve Dava Süresi.....	172
7. İhtiyati Tahakkuk İşlemine Karşı Dava Sebepleri Sınırlı mıdır?.....	172
D. İhtiyati Haciz Kararının Alınması ve Yetkili Makam	173
E. İhtiyati Haczin Muhatabı	179
F. İhtiyati Haczin Uygulanma Süresi.....	181
G. İhtiyati Haciz Tutarı	182
H. İhtiyati Hacizde İstihkak İddiası.....	184
I. İhtiyati Haciz İşleminin Dava Konusu Yapılması.....	186
1. Görevli Mahkeme.....	186
2. Dava Açma Süresi.....	189
3. İhtiyati Haciz İşlemine Karşı İYUK 11'inci Maddesi Uygulanabilir Mi?	190
J. İhtiyati Hacize Karşı Açılacak Davada İspat Yükü.....	190
IV. İHTİYATİ HACİZ DÜZENLEMELERİNE İLİŞKİN YAŞANAN SORUNLAR VE HUKUKİ TARTIŞMALAR.....	194
A. 6183 Sayılı Kanun'un 13'üncü Maddesinin 1'inci Ve 4'üncü Bentlerinin Yorumlanması Sorunu; 13'üncü Maddenin 1'inci Bendi Uyarınca Kamu Borçlusunun Diğer Borçları Hakkında İhtiyati Haciz Kararı Alınabilir mi?	194
B. İhtiyati Haciz Kararı Öncesinde Teminat İstenilmesi Gerekliği Var mı?	198
C. İhtiyati Haciz Kararı Almaya Yetkili Makam Sorunu.....	202
1. İhtiyati Haciz Konusunda Yetki Devri veya İmza Devri Mümkün mü?	210

D. İhtiyati Haciz ve Teminat İsteme İşlemlerinin Kimler Hakkında Tesis Edilebileceği Sorunu	214
1. Kanuni Temsilciler Hakkında Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz İşlemi	215
2. Limited Şirket Ortakları Hakkında Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz İşlemi	222
3. Meslek Mensupları (SMMM, YMM) Hakkında Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz İşlemi.....	228
E. Tarhiyat Yapıldıktan Sonra Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz Kararları Alınıp Alınamayacağı Sorunu	237
F. İhtiyati Haciz Geçici Bir Koruma mı Sağlar?	243
G. Tarhiyata İlişkin Vergi Mahkemesi Kararlarının İhtiyati Haciz Kararına Etkisi	248
H. İhtiyati Hacze Karşı Açılacak Davada İleri Sürülebilecek İddialar Sınırlı mı?	250
I. Teminat Olarak Gösterilen veya İhtiyati Haciz Kararı Alınan Alacağı Takibinin Ne Şekilde Yapılacağı Sorunu.....	252
1. İflasın Ertelenmesi Kararı ile Konkordatonun Takip ve Tahsil Sürecine Etkisi.....	257
J. Pos Cihazına ve Borçlunun Bankadaki Hesabına Geleceğe Dönük Olarak İhtiyati Haciz Uygulanabilir mi?	263
KAYNAKÇA	268

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

6183 SAYILI KANUN'UN TEMİNAT İSTEME (9/1) VE İHTİYATİ HACİZ (13/1) DÜZENLEMELERİNİN ANAYASAYA UYGUNLUĞU SORUNU

I. ANAYASAYA AYKIRILIK BAŞVURUSU VE ANAYASA MAHKEMESİ KARARI	276
A. Anayasaya Aykırılığı İleri Sürülen Kanun Maddeleri.....	276

B. Başvuru Kararına Konu Uyuşmazlığın Özeti.....	276
C. İstanbul Altıncı Vergi Mahkemesinin Kararı.....	277
D. Anayasa Mahkemesi Kararı.....	279
II. HUKUKİ DEĞERLENDİRME	282
A. Vergi İncelemesine Başlanılmış Olması Teminat İsteme ve İhtiyati Haciz İşlemi İçin Yeterli Midir?	282
B. Kanun Maddelerinin Hukuk Devleti İlkesi Yönünden Anayasaya Uygunluğu.....	284
1. Hukuk Devleti İlkesi Yönünden Değerlendirme	285
a. Yargısal Denetim	286
b. Ölçülülük İlkesi.....	287
c. Öngörülebilirlik İlkesi.....	292
C. Kanun Maddelerinin Mülkiyet Hakkı Yönünden Değerlendirilmesi.....	294
1. Hukuki Dayanak.....	294
2. Anayasa ve AİHM Sözleşmesindeki İlkelerin Anayasa Mahkemesi Kararlarına Yansımaları	296
3. Vergi Mahkemesi Kararı ve Anayasa Mahkemesi Kararının Değerlendirilmesi	300
D. Anayasa Mahkemesi Kararında Tartışmalı Konuların Karara Esas Alınması	305
KAYNAKÇA	307
SONUÇ	309

EKLER

İstanbul Altıncı Vergi Mahkemesinin 25/09/2018 tarih ve Esas No: 2018/854 sayılı Anayasa Mahkemesine Gönderme Kararı	315
Anayasa Mahkemesi'nin 15.05.2019 Tarih, 2018/142 E. ve 2019/38 K. Sayılı Kararı	322